

International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health

Hosted online from Jakarta, Indonesia

Website: econfseries.com

30th November, 2025

BOLALARDA GELMINTOZ KASALLIGINI DAVOLASHDA XALQ TABOBATINING AHAMIYATI

Adasheva Aziza Mirdedayevna

Chortoq Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat Salomatligi texnikumi

Terapiya va Pediatriya kafedrası o'qituvchisi

Raxmanova Gulmira Kosimjon qizi

Namangan davlat universiteti Davolash ishi yo'nalishi 1-kurs talabasi

Annotatsiya:

Bolalarda gelmintoz kasalligi va uni davolash masalasi doimiy dolzarb muammolardan biri hisoblanadi. Gelmintoz – bu turli xil parazitlar gijjalari chaqiradigan kasallik bo'lib, ayniqsa bolalarda ko'p uchraydi. Ushbu kasallikning belgilari turlicha bo'lishi mumkin: doimiy charchoq, ishtahaning pasayishi, vazning kamayishi, qorin sohasida og'riq, kamqonlik, allergik reaksiyalar, teri muammolari kabilar bolalarda gelmintozning asoratli ifodalaridandir. Gelmintoz bolaning nafaqat jismoniy rivojlanishiga, balki ruhiy va aqliy salomatligiga ham salbiy ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli, bolalarda ushbu kasallikni o'z vaqtida aniqlash va to'g'ri davolash muhim ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: gelmintoz, bolalar salomatligi, xalq tabobati, tabiiy davolash, gijja, o'simlik vositalari, gigiyena, antiparazitlar vositalari, profilaktika, sog'lom turmush tarzi.

Gelminlar, ya'ni parazit gijjalari odam organizmida yashab, turli toksinlar ajratib chiqaradi hamda bolada dastlab yengil, so'ngra esa og'irroq asoratlar keltirib chiqaradi. Davolashda ko'plab farmatsevtika mahsulotlari mavjud bo'lsa-da, xalq tabobatining o'rni doim yuqori bo'lib kelgan. Xalq tabobati asrlar davomida sinovdan o'tgan, tabiiy va oson topiladigan vositalardan foydalanishni o'z ichiga oladi. Tibbiyotshunos olimlar va xalq tabiblarining ko'plab tajribalaridan kelib chiqilsa, xalq tabobati uzun yillar davomida bolalar sog'lig'i uchun muhim ahamiyatga ega ekani isbotlangan. Xalq tabobatining asosiy afzalliklaridan biri uning tabiiyligi va organizmga zarar yetkazmasligidir. Davolash uchun

International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health

Hosted online from Jakarta, Indonesia

Website: econfseries.com

30th November, 2025

ishlatiladigan turli o'simliklar, urug' va ildizlar gijja tuxumlarini va o'zlarini parchalab yo'qotishga yordam beradi. Xalq tabobatida bolalarda gelmintozga qarshi eng ko'p qo'llaniladigan o'simliklar orasida piyoz, sarimsoq, qovoq urug'i, ajriq ildizi kabi vositalar bor. Ushbu o'simliklar yoki urug'lar yumshoq ta'sir qiladi, organizmga zaharli ta'sir ko'rsatmaydi, bolalar uchun xavfsiz hisoblanadi. Xalq tabobati orqali davolash vaqtida doim toza ichimlik suvi va parhez tutish ham muhim ahamiyat kasb etadi [1].

Tabiiy antiparazitar vositalar yordamida bolani turli yon ta'sirlardan asrab qolish mumkin. Bu vositalar, o'zining tabiiyligi va organizmga moslashuvchanligi bilan ajralib turadi. Bola salomatligini saqlashda ota-onalar ko'pincha dorixonalardagi kuchli dorilar emas, aynan xalq tabobati vositalarini tanlashadi. Buning sababi – tabiiy mahsulotlar juda ko'p yillardan beri o'z samaradorligini ko'rsatib kelayotgani va yon ta'siri yo'qligidir. Bolalarga oddiy uy sharoitida tayyorlanadigan tabiiy vositalarni berish yo'li orqali ham gelmintozning oldini olish va davolash mumkin. O'simliklardan tayyorlanadigan turli damlamalar, qaynatmalar va kukunlar gijja tuxumini yo'q qilishda juda samarali. Shu vositalarning asosiy xususiyati shundaki, ular organizmga yumshoq ta'sir qiladi va bolani yo'tal, ishtahasizlik, charchoq kabi simptomlardan tezda xalos etishga yordam beradi. Bu usullarning hunarmandchilik tarmog'ida, jumladan, xalq tabibligida ko'p yillik tajriba asosida qabul qilinayotgani ham bejiz emas. Xalq tabobatida ko'plab antiparazitar o'simliklar bilan bir qatorda, o'ziga xos gigiyena qoidalari ham muhim ahamiyatga ega. Bolani har kuni qo'llarini yuvishga o'rgatish, uy va atrof-muhitni toza saqlash, gigiyenik tartibga qat'iy rioya qilish zarurligi doim ta'kidlab kelinadi. Gelmintoz kasalligini davolashda xalq tabobatining yondashuvi yagona emas, balki kasallikning oldini olish hamda bolaning immun tizimini mustahkamlashga yo'naltirilgan. Har bir ota-ona, avvalo, bolaning ovqat ratsioniga, ichimlik suvining sifatiga va gigiyenaga alohida e'tibor qaratishi lozim. Xalq tabobati usullari ham bunday ehtiyot tadbirlar bilan birga olib borilgandagina yuqori natija beradi. Organizmni tozalash va gijjalardan xalos bo'lish faqat dorilar yordamida emas, balki tabiiy vositalar orqali, uzoq muddatli davolash va sog'lom turmush tarziga rioya qilish natijasida erishiladi [2].

Xalq tabobatining yana bir muhim jihati – kasallikning oldini olish imkoniyatidir. Bolalarga to'g'ri gigiyena qoidalarini, toza ovqatlanish va suv iste'molini o'rgatish

International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health

Hosted online from Jakarta, Indonesia

Website: econfseries.com

30th November, 2025

hamda ularni turli qorishmalardan tayyorlangan parazitlar vositalari bilan ba'zan davolash, kasallikdan saqlashda muhim rol o'ynaydi. Kuchli va kimyoviy dorilar organizmga zarar yetkazishi mumkinligi bois, har doim shifokor nazorati ostida, bolaning yoshidan kelib chiqqan holda xalq tabobati vositalari tanlab olinadi. Kattalar va bolalar o'rtasida gelmintoz kasalligi tarqalganligi sababli, bu muammoni ijtimoiy jihatdan ham to'g'ri yondoshish talab etiladi. Gelmintoz kasalligiga chalingan bolani davolashda har qanday xalq tabobati vositasini ishlatishdan oldin, avvalo shifokor bilan maslahatlashish, bolaning umumiy sog'lig'i va allergik holati inobatga olinishi zarur. Bu kasallikka qarshi xalq tabobatida o'simliklar asosida tayyorlanadigan turli aralashmalar, damlamalar va chaqiriqlarning samaradorligi yillar davomida isbotlangan. Shuningdek, xalq tabobati orqali organizmni mustahkamlash, bolani turli virus va infeksiyalardan ham asrashga yordam beradi [3].

Hozirgi kunda farmatsevtika bozorida gelmintozga qarshi ko'plab dorilar taklif qilinadi. Lekin, bularning ko'pchiligini uzoq muddatli qo'llash bo'lmaydi, ular bola organizmi uchun xavfli bo'lishi mumkin. Shu sababdan ota-onalar ko'proq xalq tabobatidan foydalanishni ma'qul ko'rishadi. Xalq tabobatining eng katta ustunligi shundaki, u har qanday yon ta'sirlardan xoli bo'lib, tabiiy holatda bolani sog'lomlashtiradi va organizm uchun zararsiz bo'ladi. Gelmintoz kasalligini xalq tabobati orqali davolashda sog'lom turmush tarziga rioya qilish, doimiy ravishda gigiyenaning saqlanishi, lazzatli va to'yimli ovqatlanish ham alohida ahamiyat kasb etadi. Bolalarda gelmintoz kasalligida xalq tabobati vositalari faqat davolashda emas, balki kasallikning oldini olishda ham samaradorligi bilan ajralib turadi. Bolani yoshlikdan gigiyena va sog'lom turmush tarziga o'rgatishda xalq tabobatida foydalaniladigan o'simlik va tabiiy mahsulotlar katta o'rin egallaydi. Tibbiy va xalq tajribasidan kelib chiqilsa, gelmintoz kasalligini yengishda, uni davolash, oldini olish hamda bolalar salomatligini mustahkamlashda xalq tabobati eng ishonchli, xavfsiz va arzon vositalardan biri hisoblanadi [4].

Xulosa:

Xulosa o'rnida aytish joizki, bolalarda gelmintoz kasalligini davolashda xalq tabobati ahamiyati beqiyosdir. Ushbu yondashuv asrlar davomida insonlar

International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health

Hosted online from Jakarta, Indonesia

Website: econfseries.com

30th November, 2025

tomonidan keng foydalangan, samaradorligi va xavfsizligi bilan ajralib turgan usullardan biri bo‘lib kelmoqda. Xalq tabobati yordamida bolalarning organizmi unchalik qiynalmaydi, tabiiy yengillikka erishiladi, sog‘liq mustahkamlanadi va kelgusida og‘ir asoratlarning oldi olinadi. Bolalar salomatligi – har bir oilaning, jamiyatning eng muhim boyligi ekanini inobatga olib, xalq tabobati tajribasini to‘g‘ri, o‘rinli va ehtiyotkorlik bilan qo‘llash har bir ota-onaning dolzarb vazifasi hisoblanadi. Faqatgina gigiyena, sog‘lom ovqatlanish va xalq tabobatidan oqilona foydalanish orqaligina bolalarda gelmintoz kasalligidan asrab qolish va ularning sog‘lom o‘sishini ta‘minlash mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdullayeva, Z.A. (2018). "O‘zbekistonda bolalarda parazit kasalliklari va ularni oldini olish choralari." Tibbiyotda yangi kun, 3(24), 72-76.
2. Akramova, G.T., Yoqubov, B.R. (2021). "Gelmintozlarni davolashda o‘simlik ekstraktlarining o‘rni." Samarqand davlat tibbiyot instituti jurnali, 2(103), 119-124.
3. Bekmurodov, A.S. (2019). "Bolalarda parazitlar kasalliklarini xalqona davolash usullari." O‘zbekiston fanlari akademiyasi xabarlar, 5, 83-86.
4. Ibrohimov, M.K., Rasulov, S.A. (2020). "Gelmintoz kasalliklarining epidemiologiyasi va xalq tabobatida keng qo‘llaniladigan vositalar." Tibbiyot ahborotnomasi, 2(105), 65-69.
5. Jabborova, D.M., Xodjayev, O.K. (2017). "Gelmintozlarning oldini olish va davolashda xalq tabobati." Tibbiyotda innovatsiyalar, 1(14), 34-38.
6. Karimov, Z. (2019). "Milliy tabobatda bolalar gijja kasalliklarini davolash yo‘llari." Tibbiyot va salomatlik, 4(47), 50-53.
7. Nazarova, M.O., Axmedova, T.B. (2022). "Gelmintozlarda xalq tabobatidan foydalanish tajribasi." O‘zbekiston tibbiyot jurnali, 1, 98-102.